

Louise Weiss: Aki az életét tette fel az európai értékeknek és a nők jogainak az előmozdítására (1893-1983)

Louise Weiss újságíróként és politikusként dolgozott az 1920-as évektől kezdve egészen a haláláig, 1983-ig. Munkáját a francia és a nemzetközi politikai színtéren egyaránt tekintély övezte. Az első világháború során szerzett ápolónői tapasztalatai mélyen megrázták. A béke élharcosa volt: először újságíróként dolgozott több lapnál, majd síkra szállt a nők választójogáért. Véleménye szerint ugyanis a második világháború kirobbanása megakadályozható lett volna, ha a nők is szavazhattak volna. A második világháború alatt zsidó gyermekek ezreit mentette meg a náciaktól, és tagja volt a francia ellenállási mozgalomnak is. A háború után elkötelezte magát az európai integráció mellett; úgy gondolta, Európa ellensúlyozni tudná a két hidegháborús nagyhatalmat.

1979-ben, 86 évesen európai parlamenti képviselőnek választották. Beiktatási beszédét a Parlament nyitoulásán tartotta. Halála után a parlamenti képviselők – tiszteletük jeléül, amiért Louise Weiss egész életében az európai értékekért harcolt – róla nevezték el az Európai Parlament strasbourgi főépületét.

Louise Weiss 1893. január 25-én született Arras-ban (a franciaországi Pas-de-Calais megyében), egy felső-középosztálybeli, protestáns-zsidó gyökerű család hat gyereke közül az elsőként. Édesapja, Paul-Louis Weiss, bányamérnök volt. Édesanyja, Jeanne az ismert és befolyásos elzászi Javal családból származott.

Jeanne támogatta lányát, amikor az kijelentette, hogy tovább szeretne tanulni. Louise kimagasló eredménnyel végezte el tanulmányait, és 1914-ben sikeresen letette a közalkalmazotti kinevezésre jogosító szakvizsgát, az *agrégation*-t. A párizsi és az oxfordi egyetemen irodalom szakon szerzett oklevelet, de az első világháború borzalmai más irányba terelték figyelmét.

A vágytól vezérelve, hogy hasznossá tegye magát, visszatért Franciaországba, és Bretagne-ban egy kis katonai kórházat alapított a sebesült francia katonák számára, valamint szállást létesített a menekülteknek. A háború után Svájcban – volt francia hadifoglyok mellett dolgozó ápolónőként – Louis Lefranc álnéven cikket írt a *Le Radical* c. újságba a német büntetőtáborbeli viszonyokról.

Weiss számára az újságírás eszközüln szolgált ahhoz, hogy „háborút indítson a háború ellen”. Mivel abban az időben a nők nem vehettek részt a francia politikai életben, az írást használta arra, hogy hallassa hangját és előmozdítsa a szívéhez közel álló jó ügyeket, mint pl. a békét és az egyenlőséget. 1918 januárjában Hyacinthe Philouze újságíróval és kiadóval megalapította a *L'Europe Nouvelle* c. hetilapot. Az újság rövid időn belül a nemzetközi ügyek egyik fontos és elismert elemzőjévé vált. 1919-ben Weiss emellett tudósítani kezdett a *Le Petit Parisien* c. napilapnak is.

Noha továbbra is elkötelezetten kiállt a béke mellett, pacifista nézetei meginogtak, amikor az 1930-as években Hitler hatalomra jutott Németországban. Aggasztotta a Népszövetség békéltető politikája, és egyre inkább arra a meggyőződésre jutott, hogy a békét erővel kell fenntartani. Ennek következményeképp 1934-ben lemondott a *L'Europe Nouvelle*-ben betöltött tisztségéről. Figyelme a nők jogai felé fordult; elsősorban a nők választójoga érdekeltte, amellyel véleménye szerint elkerülhető lett volna

a háború. Létrehozta a *La Femme Nouvelle* nevű szervezetet, amely a nők szavazati jogáért harcolt.

Louise Weiss azon kevés újságírók közé tartozott, akik nem mentek el szó nélkül a más politikai nézeteket vallók és a zsidók náci üldöztetése mellett. Amikor elkerülhetetlenné vált a háború Németországgal, Weiss minden befolyását latba vetve meggyőzte a francia külügyminisztert, Georges Bonnet-t, hogy hozzon létre egy állami támogatású menekültügyi bizottságot a náci rezsim elől menekülő zsidók megsegítésére. A bizottság felállítására 1938 decemberében került sor. Weiss segített francia vízumot szerezni mintegy 1000 zsidó gyermeknek, akik a „Kristályéjszaka” elnevezésű pogrom után menekültek el Németországból és Ausztriából. A Saint-Louis és a Flandre óceánjárón rekedt menekültek százai (miután nem engedték őket partra szállni az Egyesült Államokban) Louise Weiss közbenjárására ideiglenesen letelepedhettek Franciaországban.

Amikor Franciaországot 1940-ben megszállta a náci Németország, Louise Weiss és családja számára egyre nehezebb és veszélyesebb lett az élet. Louise bátyját 1943-ban az ellenállásnak nyújtott segítség vádjával kis híján letartóztatták. Ez rejtőzködéssre sarkallta Louise-t, aki később csatlakozott az ellenállási mozgalomhoz, és kiadta a földalatti *La Nouvelle République* c. újságot.

A háború után Louise Weiss majdnem egy évtizeden keresztül utazott, közben pedig vezető francia lapokban publikált. Cikkeiben arra hívta föl a figyelmet, hogy a nyugati (különösen a nyugat-európai) országok fontos szerepet játszanak abban, hogy a demokratikus értékek világszerte teret nyerjenek. Úgy gondolta, Európának kell ellensúlyoznia a hidegháború két nagyhatalmát, azaz az Egyesült Államokat és a Szovjetuniót.

1971-ben létrehozta a róla elnevezett alapítványt ([Fondation Louise Weiss](#)), hogy minden évben díjjal tüntesse ki azt a személyt vagy intézményt, aki (amely) a legtöbbet tett a békéért. A díjat többek között Václav Havel, Helmut Schmidt és Simone Veil is megkapta.

1979-ben európai parlamenti képviselőnek választották. Beiktatási beszédét a Parlament nyitóülésén tartotta, 86 évesen. Beszédében arra szólította fel az európaiakat, hogy összefogásuk alapja inkább a közös európai kultúra, mintsem a gazdasági érdek legyen.

Louise Weiss egészen a 90. éves korában bekövetkezett haláláig, 1983-ig viselte a parlamenti képviselői tisztséget (és ő volt a legidősebb képviselő). Halála után a parlamenti képviselők – tiszteletük jeléül, amiért Louise Weiss egész életében az európai értékekért harcolt – róla nevezték el az Európai Parlament strasbourgji főépületét.

Louise Weiss Pierre Pflimlin európai parlamenti képviselővel beszélget 1981-ben Strasbourgban.